

Тетяна Данилюк,

аспірант,
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»
(м. Івано-Франківськ, Україна)

Tatyana Danylyuk,

Postgraduate student,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine)
tet_danylyuk@ukr.net

УДК 378.015

УСНА НАРОДНА ТВОРЧИСТЬ ПРИКАРПАТТЯ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Анотація. Українознавство, його складник народна педагогіка, зокрема усна народна творчість, слугують вагомим чинником виховання любові до рідного краю, малої Батьківщини, яка формує високі патріотичні почуття – любові до України, розуміння важливості не тільки любити рідну країну, а й уміти відстояти її незалежність тощо.

Цю проблему актуалізують базові державні документи (Закон України «Про освіту»; Закон України «Про позашкільну освіту»; Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді; Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах; Концепція позашкільної освіти й виховання; Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року та ін.), у яких наголошується, що стрижнем системи виховання учнівства є національна ідея, патріотизм, що передбачають формування любові й готовності до захисту Батьківщини, громадянського обов'язку, інтересу і прагнення до збереження національної історії, культури, традицій та поваги до культурних цінностей інших народів.

Усна народна творчість, як і весь зміст навчання та виховання в початковій школі, здатна сприяти національно-культурному відродженню України. Це стосується насамперед повернення тих культурних цінностей Прикарпатського краю, які за доби радянського тоталітаризму активно не використовувалися в навчально-виховному процесі, нині вони спроможні збагатити освітній процес початкової школи своїм регіональним колоритом, стати важливим чинником формування та розвитку національної самосвідомості юних українців.

Мета дослідження – проаналізувати теоретичні засади використання засобів народознавства / гуцульщинознавства в навчально-виховному процесі сучасної початкової школи, схарактеризувати систему роботи з патріотичного виховання учнів Яворівської ЗОШ I-III ст. Косівського району Івано-Франківської області на уроках, позаурочній діяльності, позашкільній діяльності, спрямовану на створення етнонасиченого середовища.

Ключові слова: патріотичне виховання, школярі, Прикарпаття, усна народна творчість, Яворівська ЗОШ I-III ст. Косівського району Івано-Франківської області.

FOLKLORE OF PRYKARPATTYA AS A FACTOR OF NATIONAL-PATRIOTIC EDUCATION OF YOUNGER PUPILS

Abstract. Ukrainian science, its component of folk pedagogy, in particular oral folk art, serves as a significant factor in the education of love for their native land, small homeland, which forms high patriotic feelings – love for Ukraine, an understanding of the importance not only of loving our country, but also of defending its independence, and soon.

This problem is updated by the basic state documents (Law of Ukraine "On education", Law of Ukraine "On extracurricular education", Concept of national-patriotic education of children and youth, Concept of artistic and aesthetic education of pupils in general educational institutions, Concept of extracurricular education and upbringing, National strategy the development of education in Ukraine until the year 2021, etc.), which emphasize that the core of the system of education of apprenticeship is the national idea, patriotism, which involves the formation of love and readiness for protection that Homeland, civilduty, interest and desire to preserve national history, culture, traditions and respect for the cultural values of other peoples.

Oral folk art, as well as the entire contents of education and upbringing in elementary school, can contribute to the national-cultural revival of Ukraine. First of all, it concerns the return of those cultural values of the Carpathian region, which in the era of Soviet totalitarianism were not actively used in the educational process, they are now able to enrich the educational process of the elementary school with their regional flavor and become an important factor in the formation and development of national self-awareness of young Ukrainians.

The purpose of the research is to analyze the theoretical principles of using the tools of ethnography / hutsulschynozvandia in the educational process of the modern elementary school, to describe the system of work on patriotic education of pupils of Yavorivka secondary school of the I-III centuries. Kosiv district of Ivano-Frankivsk region at lessons, extra-curricular activities, out-of-school activities aimed at creating an ethno-saturated environment.

Keywords: patriotic upbringing, schoolchildren, Prykarpattya, oral folk art, Yavorivka secondary school I-III centuries. Kosiv district of Ivano-Frankivsk region.

ВСТУП

Постановка проблеми. Сьогодні українська освіта, як і загалом наша держава, переживає складні процеси національно-культурного становлення. За сучасних викликів, які стоять перед Україною (анексія Криму Росією, військові дії на сході України), особливо актуалізується питання національно-патріотичного виховання юного українця, формування високих громадянських цінностей, виховання зростаючої особистості на українознавчих засадах. Українознавство, його складник народна педагогіка, зокрема усна народна творчість, слугують вагомим чинником виховання любові до рідного краю, малої Батьківщини, фольклор формує високі патріотичні почуття – любов до України, усвідомлення приналежності до великого українського організму під назвою «народ», розуміння важливості не тільки любити рідну країну, а й уміти відстояти її незалежність тощо.

Цю проблему актуалізують базові державні документи (Закон України «Про освіту»; Закон України «Про позашкільну освіту»; Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді; Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах; Концепція позашкільної освіти й виховання; Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року та ін.), у яких, зокрема наголошується, що стрижнем системи виховання учнівства є національна ідея, патріотизм, що передбачають формування любові й готовності до захисту Батьківщини, громадянського обов'язку, інтересу і прагнення до збереження національної історії, культури, традицій та поваги до культурних цінностей інших народів.

Усна народна творчість, як і весь зміст навчання та виховання в початковій школі, здатна сприяти національно-культурному відродженню України. Використання усної народної творчості як складника шкільного краєзнавства передбачає збагачення національної культури українства шляхом реабілітації та повернення тих пластів, які через різні обставини були безпідставно занедбані та забуті. Це стосується насамперед повернення тих культурних цінностей Прикарпатського краю, які за доби радянського тоталітаризму активно не використовувалися в навчально-виховному процесі, нині вони спроможні збагатити освітній процес початкової школи своїм регіональним колоритом, стати важливим чинником формування та розвитку національної самосвідомості юних українців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Біля витоків вивчення педагогічних засад краєзнавства стояли видатні українські науковці та культурно-освітні діячі. Вивчення різних аспектів виховання громадянина-патріота має глибоку традицію, починаючи від класиків вітчизняної педагогічної думки (Г. Ващенко, І. Огієнко, С. Русова, Г. Сковорода, В. Сухомлинський, К. Ушинський) і до сучасних учених, які розглядають її в загальному контексті виховного процесу, у взаємозв'язку між національним і полікультурним феноменами та в інших ракурсах. Відтак національно-культурне відродження є загальною соціально-педагогічною функцією шкільного народознавства, яке, окрім того, слугує засобом реалізації численних специфічних педагогічних функцій. Цей висновок робимо за результатами вивчення джерельної бази нашого дослідження, зокрема актуалізованих праць (Г. Білавич, О. Будник, П. Лосюк, І. Пелипейко, Р. Скульський, М. Стельмахович та інші), автори яких на межі ХХІ подали об'єктивну картину розвитку української освіти з урахуванням її регіонального компонента, висвітлили прикладний аспект використання усної народної творчості в навчально-виховному процесі української школи, спричинилися до розробки методичного інструментарію етнопедагогіки як науки тощо. Проте порушену в назві статті наукову проблему вчені глибоко не вивчали.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ – проаналізувати теоретичні засади використання засобів народознавства/гуцульщинознавства в навчально-виховному процесі сучасної початкової школи, виокремити особливості використання усної народної творчості в освітній практиці сьогодення. Завдання дослідження – схарактеризувати систему роботи з патріотичного виховання учнів Яворівської ЗОШ І-ІІІ ст. Косівського району Івано-Франківської області на уроках, позаурочній діяльності, позашкільній діяльності, спрямовану на створення етнонасиченого середовища.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ: у процесі дослідження використано такі методи дослідження: теоретичні – вивчення, аналіз, порівняння, систематизація, класифікація та узагальнення теоретичних даних, представлених у педагогічній, психологічній та методичній літературі; аналіз сучасних наукових досліджень і законодавчо-нормативної бази національного виховання, а також бібліотечно-бібліографічних покажчиків, художньої літератури для дітей молодшого шкільного віку, фольклорних збірників тощо; емпіричні – педагогічне спостереження, аналіз навчально-методичної документації, навчальних програм, вивчення передового педагогічного досвіду вчителів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ще на початку 90-х рр. ХХ ст. Прикарпаття відзначалося тим «своєрідним островом у безмежному духовному морі народу», звідку, за влучним образним визначенням перших дослідників шкільного українознавства І. Пелипейка та П. Ігнатенка, роздмухували «жарини народного виховного досвіду» вчителі. Саме тут, на Гуцульщині, не в окремих, а в усіх 52-х навчальних закладах учнів прилучали до традицій гуцульського краю. І не від випадку до випадку, не з кон'юктурних міркувань, а поширено, систематично й цілеспрямовано (Пелипейко І., & Ігнатенко П., 1990).

Прикарпаття, мабуть, меншою мірою від усіх інших регіонів торкнулося духовне зубожіння. У цьому регіоні учні оволодівали неповторною гуцульською різьбою, вишивкою, килимарством, ліжникарством, керамікою та іншими видами прикладного мистецтва, зберігали та популяризували усну народну творчість та пісенний фольклор. Навіть сьогодні в першій-ліпшій хаті першого-ліпшого гуцульського села чи присілка можна зустріти народного умільця з того чи того виду декоративно-прикладного мистецтва, знавця численних коломийок,

легенд, казок, переказів. Скажімо, в Рожнові, що на Косівщині, як і в багатьох інших селах, майже в кожній сім'ї займаються якимсь ремеслом, маючи для цього бодай один верстат. А де праця – там і пісня. Тому й діти пройняті отим нестримним бажанням щось ліпити, випилювати, розмальовувати, вишивати, співати, танцювати. І це стало невід'ємним компонентом навчально-виховного процесу школи, де учні занурюються у народну творчість буквально з першого класу. Досить побувати на уроках чи заняттях гуртків за інтересами (а кожен вихователь веде якийсь гурток), щоб упевнитися в цьому. Та чи не найбільше молодші школярі полюбляють усну народну творчість. Охоче збирають, вивчають, записують її.

Як освітній та науковий осередок гуцульщинознавства учені справедливо називають Яворівську ЗОШ I-III ст., яка стала флагманом упровадження нової українознавчої (регіональної) концепції розвитку під назвою «Гуцульська школа». Сьогодні елементи цієї моделі активно використовують практично всі ЗОШ I-II ст. Косівського та Верховинського районів Івано-Франківської області.

Стисло схарактеризуємо це освітнє явище, яке започаткував директор Яворівської школи, заслужений учитель УРСР, кандидат педагогічних наук Петро Васильович Лосюк (Лосюк П., 2011).

У «Концепції гуцульської школи», розробленій П. Лосюком, зазначено, що зміст поняття «гуцульщинознавство» становлять поетичний і пісенний фольклор, історія Гуцульщини, природа і господарство, народне мистецтво, традиції, звичаї краю. Головне завдання гуцульщинознавства полягає в тому, щоб максимально наблизити освіту до життя, забезпечити здійснення в найширшому обсязі краєзнавчого принципу у вивченні предметів, прищеплення учням реального, а не абстрактного патріотизму.

На думку академіка М. Стельмаховича, остаточно й сталої дефініції гуцульщинознавства поки не існує, оскільки термін цей відносно молодий. Учений вважає, що «гуцульщинознавство – це система знань про один із етнографічних регіонів України – Гуцульщину, що висвітлює історію цього краю, його мову, природу, життя, побут, родинні й громадські стосунки, заняття, матеріальну й духовну культуру гуцулів» (Стельмахович М., 1997, с.50).

Гуцульщинознавство, зазначає авторитетний дослідник Р. Скульський, – це не що інше, як народознавство у його конкретно-етнографічному представленні. Інакше кажучи, це краєзнавство Гуцульщини. За своїм складом, структурою та змістом воно нагадує українське народознавство, що вивчає практично всі складники матеріальної і духовної культури гуцулів. Воно відзначається граничною доступністю, може вивчатись і вивчається в процесі повсякденної життєдіяльності школяра. Гуцульщинознавство у багатьох його компонентах доступне для засвоєння не тільки молодшими школярами, але й дошкільниками. Це, зокрема, стосується казок, поговірок, загадок, приповідок, пісень, – словом, фольклору «в усій різновидності його жанрової палітри» (Скульський Р., 1997, с.52).

Сьогодні проблема полягає в тому, щоб здійснити вибір оптимального варіанту вивчення гуцульщинознавства в школі. Ефективність його опанування залежить від дотримання таких педагогічних умов, як реальні можливості школи щодо науково-методичного забезпечення вивчення гуцульщинознавства, рівень підготовки вчителів до викладання цього предмета, зацікавленість учнів у його вивченні, наявність необхідної навчально-матеріальної бази. Як підтверджує багаторічний досвід діяльності Яворівської ЗОШ I-III ступенів Косівського району Івано-Франківської області, гуцульщинознавство доцільно розглядати не відособлено від інших предметів, а в контексті змісту шкільної освіти. Звідси й випливає використання гуцульщинознавства на уроках різних предметів і в позаурочний час на рівні забезпечення міжпредметних зв'язків, де одну з ключових функцій виконує усна народна творчість краю, яку розглядають як чинник національно-патріотичного виховання учнів.

У такому аспекті була й підготовлена І. Пелипейком орієнтовна програма вивчення гуцульщинознавства (Пелипейко І., 1990) в органічному зв'язку з вивченням шкільних предметів, але не за рахунок обмеження чи спрощення їх змісту, а для того, щоб доцільно його доповнити і розширити або поглибити. Виходячи з можливостей навчального плану, можливі такі форми вивчення гуцульщинознавства у початкових класах – у процесі вивчення навчальних предметів, у позаурочний час на заняттях, які проводять класоводи і керівники гуртків. Формування народознавчої компетенції учнів передбачає формування в них системи знань про історію рідного народу та етнографічної групи, мову, фольклор, господарсько-економічну й виробничо-трудова діяльність, матеріальну й духовну культуру етносу; виховання любові та шани до національних символів, народних традицій і звичаїв тощо.

Маючи належну матеріальну базу, навчально-методичне забезпечення, педагоги успішно передають свої знання й уміння учням в аспекті формування в них народознавчої компетенції засобами гуцульського фольклору. Освітня у своїй роботі застосовують активні методи навчання, практикують проведення тематичних уроків, залучають учнів до пошукової роботи, проводять нестандартні уроки: уроки-екскурсії, інтегровані уроки, уроки-ісценізації. Окрім того, школярами зібрано матеріали про невідомі й маловідомі письменників Косівщини і письменників української діаспори, котрі описали життя мешканців гуцульського краю, діти активно збирають та записують фольклор, досліджують життєписи тих, хто вивчав і записував усну народну творчість Прикарпаття. Це сприяє розвитку інтересу учнів до вивчення фольклорної скарбниці, літератури, вихованню національної свідомості, народознавчої компетенції (Білавич Г., 2007).

Пристаючи до складання календарного планування, вчителі початкових класів, керівники гуртків використовують програму «Гуцульщина» (Пелипейко, І.А., 1990), «Краєзнавство. Гуцульщина», а також нагромаджений досвід планування вивчення гуцульщинознавства в районі, школі за попередні роки (Пелипейко І., & Ігнатенко П., 1990). Ті теми з гуцульщинознавства, які органічно влітають до матеріалу програми певного предмета і які вчитель зможе вивчити з учнями, вносяться до календарного плану. У Яворівській ЗОШ I-III

ступенів Косівського району Івано-Франківської області вивчення гуцульщинознавства розпочинається з першого класу. Досвідчені педагоги вміло вплітають етнографічні елементи про свій край у загальну канву навчального процесу.

Чільне місце в педагогічному процесі належить використанню народної творчості про Гуцульщину та її мешканців, що може слугувати засобом вивчення професійних запитів учнів початкових класів, оскільки головним завданням родинного виховання була підготовка до самостійного дорослого життя. С. Пушик у книзі «Перо золотого птаха» розповідає про те, як один бідний верховинець, маючи дванадцятьох синів, на основі вивчення їхніх здібностей навчав відповідному ремеслу. Так, коли найстаршому з них виповнилось сім років, верховинець повів його до лісу й запитав: «Що було б з цієї сосни?». «Ліжко», – відповів син. «Будеш столяром», – сказав батько й віддав його вчитися до столяра. Через рік повів молодшого сина до лісу й запитав: «Що було б з цієї смереки?». «Дошки», – відповів той. «Іди на тартак різати дошки». І коли третій син, на батькове запитання: «Що було б з цього дуба?» відповів: «Бочка», пішов бондарити. Так усі сини з допомогою розумного батька знайшли своє місце в житті (Пушик, С., 1978, с.185). Цей описаний метод вивчення індивідуальних здібностей дітей, їхніх захоплень народними ремеслами, працею, до якої їх привчили батьки, широко апробується в гуцульській школі, бо він не нав'язаний, а «живий», узятий із етновиховної практики народу.

Творчо працює в аспекті формування народознавчої компетентності учнів учитель образотворчого мистецтва Іван Петрич, який натхненно, цілеспрямовано прилучає юних гуцулят до прекрасного, звертаючи увагу насамперед на саморозкриття серця дитини. Благотворно впливають на дітей продумані, виплекані в думках і серці вчителька творчі уроки «Золоте яечко» (про писанкарство), «І оживає глина» (про гуцульську кераміку), «Душа природи», «Сонце нашого життя», «Радість», «Малюємо музику» тощо, на яких учитель використовує уснопоетичну та пісенну творчість Гуцульського краю. Вчителька початкових класів Василина Корпанюк вміло використовує народознавчий матеріал, гуцульщинознавство, наочно доводить вихованцям практичну користь дбайливого ставлення до народного багатства. Урок-екскурсія, урок-казка, урок-звіт, урок-концерт, інтегровані уроки – такі цікаві уроки розвивають здібності дітей, зацікавлюють їх до пізнання нового. Педагог Наталія Петрич, використовуючи індивідуальні та диференційовані завдання, інтерактивні методи навчання, дбає про розвиток зв'язного мовлення, обчислювальних навичок, виразного читання вихованців. Для розвитку інтересу учнів до навчання використовує загадки, прислів'я, приказки, місцевий матеріал, елементи гуцульщинознавства, ігрові компоненти навчання. Часто самостійну роботу учні виконують у супроводі колодійок, трістих музик (Лосюк П., 2009, с.49).

Значна увага у школі приділяється етностетичному вихованню учнів. У школі є зала мистецтв, літературно-краєзнавчий музей Лесі Українки і музей мистецтва Гуцульщини (Лосюк, П., 2009). Упродовж 1997–2002 рр. на базі школи проведено експеримент «Школа здібностей». Науково-методичне забезпечення експерименту здійснювала науково-дослідна лабораторія з проблем гуцульської школи, організована автором та заслуженим працівником освіти України Ігорем Пелипейком. Реалізація завдань експерименту дала можливість виявляти можливості кожного школяра у вивченні навчальних предметів, нахилів і здібностей до інших видів діяльності і адекватно здійснювати особистісно орієнтоване навчання і виховання школярів, індивідуальний підхід, а також організовувати спільно з батьками заняття в різноманітних гуртках, об'єднаннях, клубах, секціях, зокрема писанкарства, вишивки, образотворчого мистецтва, різьби по дереву, драматичному, фольклорному, вокальному, хоровому, та ін.

Задля навчально-методичного забезпечення вивчення гуцульщинознавства у початковій школі підготовлено й видруковано близько 20 книжок серії «Бібліотека гуцульської школи», десять номерів науково-педагогічного і літературно-краєзнавчого журналу «Гуцульська школа» та ін. Це дає можливість формувати в школярів національну свідомість, виховувати в них справжній патріотизм, а не абстрактний.

Гуцульська школа є носієм автентичної культури гуцулів, адже виховання молодших школярів на народних звичаях, обрядах, традиціях є першоосновою у вивченні гуцульського фольклору і народного мистецтва. Ще змалечку батьки прищеплюють дітям любов до гуцульського фольклору. Школа сприяє і забезпечує цілісність і різноманітність виховного середовища, гармонізацію сімейного, національно-патріотичного, громадянського виховання на основі гуцульської етнопедagogіки (Етнопедagogічна складова процесу формування компетентності молодших школярів, 2009, с. 214–221).

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, приклад Яворівської загальноосвітньої школи I–III ст. слугує тому, як органічно розвивається навчальний заклад на засадах українознавства в його регіональному вимірі. Тут створено насичений етнокультурний простір, що спрямований на національно-патріотичне виховання дітей. У школі є зала мистецтв, літературно-краєзнавчий музей Лесі Українки, музей мистецтва Гуцульщини. За останнє десятиріччя значних успіхів досягла художня самодіяльність школи. Фольклорний колектив «Молода гуцулія» відомий за межами краю. Учні залучаються до виконання індивідуальних творчих робіт, дослідницько-пошукової роботи, де чільне місце посідає гуцульщинознавство.

Характерною особливістю навчально-виховного процесу в школі є використання гуцульщинознавства, а це – знання про історію Гуцульщини, народне мистецтво, фольклор, традиції і звичаї, природу і господарство краю тощо. На допомогу вчителям із реалізації цього напрямку роботи створено і видано «Бібліотеку гуцульської школи». Це посібники «Плай» (книга для читання про Гуцульщину), «Флояра» (хрестоматія з гуцульського фольклору), «Гуцульська школа», «Мій рідний край», «Гуцульщинознавство в українській національній школі», «Хрестоматія

з гуцульщинознавства», «Гуцульщина літературна», «Школа здібностей», «Поговоримо про Гуцульщину англійською», словник «Гуцульські говірки», десять номерів науково-педагогічного і літературно-краєзнавчого журналу «Гуцульська школа» та ін.

Подальшого дослідження потребує проблема використання усної народної творчості Прикарпаття в навчально-виховному процесі сучасної української школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Білавич, Г. (2007). Формування українознавчої компетентності школярів засобами літератури. Гірська школа Українських Карпат. 2-3. 181-186.
- Етнопедагогічна складова процесу формування компетентності молодших школярів : навчально-методичний посібник (2009). За ред. О. Будник. Київ-Івано-Франківськ.
- Лосюк, П. (2009) Яворівський НВК Косівського р-ну Івано-Франківської області. Гуцульська школа майбутнього. Позакласний час плюс. 11-12. 49-50.
- Пелипейко, І. (1990) Орієнтовна програма з гуцульщинознавства для загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв та вищих навчальних закладів. Яворів: Редакція журналу «Гуцульська школа», 1999. 35 .
- Пелипейко І., & Ігнатенко П. (1990). Адреса досвіду: Косівський район. Острів духовності. Радянська освіта. 2. 3-6.
- Петро Лосюк — «засновник «Гуцульської школи» (2011). До 75-річчя від дня народження Петра Лосюка Косівська центральна районна бібліотека. Електронний ресурс – Режим доступу: URL :<http://kosivlibrary.if.ua/2011/03/11/215/>
- Плай: [книга для читання про Гуцульщину] (1996). Упор. І. Пелипейко. Косів : Редакція журналу «Гуцульська школа». 416.
- Пушик, С. (1978). Перо Золотого Птаха. Повість. Ужгород : Карпати.
- Регіональний етнографічний компонент у сучасній школі (на прикладі гуцульського регіону) (2007). П. Лосюк. Снятин: Прут-Принт.
- Скульський, Р. (1990). Концепція української школи Прикарпаття. Радянська освіта. 92 (4105). 2–3.
- Скульський, Р. (1997). Місце та призначення українознавства, народознавства, гуцульщинознавства у навчально-виховному процесі школи. Гуцульська школа: Регіональний науково-педагогічний і літературно-краєзнавчий журнал Гуцульської освітянської ради. 1 (6). 51–53.
- Скульський, Р. (2000). Чому використання українського народознавства в школі стало актуальною проблемою педагогічної науки та практики. Як використовувати народознавство в школі. За заг. ред. чл.-кор. АПН України, проф. Р. Скульського. Івано-Франківськ.
- Стельмахович, М. (1997). Українознавство, народознавство і гуцульщинознавство. Співвідношення між ними. Гуцульська школа: Регіональний науково-педагогічний і літературно-краєзнавчий журнал Гуцульської освітянської ради. 1 (6). 49–51.

REFERENCES

- Bilavych, H. (2007). Formuvannya ukrainoznavchoi kompetentnosti shkoliariv zasobamy literatury. Hirska shkola Ukrainykh Karpat. 2-3. 181-186.
- Etnopedagogichna skladova protsesu formuvannya kompetentnosti molodshykh shkoliariv : navchalno-metodychnyi posibnyk (2009). Za red. O. Budnyk. Kyiv-Ivano-Frankivsk.
- Losiuk, P. (2009) Yavorivskiy NVK Kosivskoho r-nu Ivano-Frankivskoi oblasti. Hutsulska shkola maibutnoho. Pozaklasnyi chas plus. 11-12. 49-50.
- Pelypeiko, I.A. (1990) Oriientovna prohrama z hutsulshchynoznavstva dlia zahalnoosvitnikh shkil, himnazii, litseiv ta vyshchykh navchalnykh zakladiv. Yavoriv: Redaktsiia zhurnalu «Hutsulska shkola. 35 .
- Pelypeiko I., & Ihnatenko P. (1990). Adresa dosvidu: Kosivskiy raion. Ostriv dukhovnosti. Radianska osvita. 2. 3-6.
- Petro Losiuk — «zasnovnyk «Hutsulskoi shkoly» (2011). Do 75-richchia vid dnia narodzhennia Petra Losiuka Kosivska tsentralna raionna biblioteka. Elektronnyi resurs – Rezhym dostupu: URL :<http://kosivlibrary.if.ua/2011/03/11/215/>
- Plai: [knyha dlia chytannia pro Hutsulshchynu] (1996). Upor. I.Pelypeiko. Kosiv : Redaktsiia zhurnalu «Hutsulska shkola». 416.
- Pushyk, S. (1978). Pero Zolotoho Ptakha. Povist. Uzhhorod : Karpaty.
- Rehionalnyi etnografichnyi komponent u suchasni shkoli (na prykladi hutsulskoho rehionu) (2007). P. Losiuk. Sniatyn: Prut-Prynt.
- Skulskyi, R.P. (1990). Kontseptsiiia ukrainiskoi shkoly Prykarpattia. Radianska osvita. 92 (4105). 2–3.
- Skulskyi, R. (1997). Mistse ta pryznachennia ukrainoznavstva, narodoznavstva, hutsulshchynoznavstva u navchalno-vykhovnomu protsesi shkoly. Hutsulska shkola: Rehionalnyi nauko-pedahohichnyi i literaturo-kraieznachnyi zhurnal Hutsulskoi osvitiianskoi rady. 1 (6). 51–53.
- Skulskyi, R. (2000). Chomu vykorystannia ukrainskoho narodoznavstva v shkoli stalo aktualnoiu problemoiu pedagogichnoi nauky ta praktyky. Yak vykorystovuvaty narodoznavstvo v shkoli. Za zah. red. chl.-kor. APN Ukrainy, prof. Skulskoho R. Ivano-Frankivsk.
- Stelmakhovych, M. (1997). Ukrainoznavstvo, narodoznavstvo i hutsulshchynoznavstvo. Spivvid-noshennia mizh nymy. Hutsulska shkola: Rehionalnyi nauko-pedahohichnyi i literaturo-kraieznachnyi zhurnal Hutsulskoi osvitiianskoi rady. 1 (6). 49–51.

Статтю подано до редколегії 22.09.2019 р.
Рекомендовано до друку 06.10.2019 р.